

**COSTUMUL PE TERITORIUL
ROMÂNIEI
ÎN SECOLUL AL XVII-LEA**

Stilul dominant în construcțiile este-
stilul brâncovenesc-
oglindea luxul curtean: exemple

Biserica Trei Ierarhi din Iași-
acoperită cu o dantelă de piatră aurită, ca din
găietane împletite și flori brodate

Mănăstirea Horezu-proporții echilibrate

Palatul Mogoșoaia-ornamente frorale, cioplite în
piatră, cizelate în argint aurit sau brodate în
mătase și fir

Idealul uman: siluetele eroilor români se profilau bine legate, dar umane, în veșminte lipsite de exagerări.

Idealul uman desprins din portretele domnitorilor, accentua în primul rând forța morală, dar și cea fizică.

CARACTERE GENERALE ALE COSTUMULUI

COSTUMUL DOMNESC ȘI BOIERESC

Pe cap se purta **căciulă de blană** fie cu formă înaltă, păstrată de la Mihai Vitazul, împodobită cu egretă prinsă cu o broșă scumpă, fie ca o bonetă mai joasă care putea avea și bor, despicat în frunte, „a la Schiavone”.

- Pe trup veșmântul tradițional de ceremonie era **caftanul cu mâneci lungi, cu fente, din catifea înflorată și îmblănit**. Cel al lui Vasile Lupu era din postav țesut cu aur, cu flori înalte de un deget.
- Remarcabilă era la caftane bogăția cheotorilor întinse de-a lungul pieptului, ca niște benzi din împletitură de fir, dispuse la distanțe regulate, ca și nasturii din noduri de fir (numite mai târziu „brandenburguri”). Caftanul era uneori înlocuit de **conțeșul cu mâneci scurte și largi** (ex. Cel al lui Simeon Movilă de pe broderia de mormânt).
- În vremea lui Constantin Brâncoveanu caftanul avea aspectul unei mari **pelerine, cu fente pentru mâini, dublată cu hermină**, ca și cea a Regelui Soare din Franța contemporană.

- Sub caftan se îmbrăca **anteriul** la fel de lung, încheiat până la brâu cu nasturi , și **șalvari**, de care erau cusuți **ciorapi de piele (meși)**, peste care se purtau în picioare **papuci** , iar pentru călărie **cizme**.
- Deseori, **sub caftan, domnitorii purtau însă veșminte de tip apusean: tunică scurtă până mai sus de genunchi, închisă cu nasturi și cu ceaprazuri până la brâu, pantaloni pe picior și cizme.**
- Boierii rivalizau în lux cu domnitorii. Meșteșugarii care lucrau pentru Constantin Brâncoveanu și boierii mai mici apăreau în picturile votive înveșmântați în haine de aceeași croială, doar executate din materiale mai modeste , din stofe, fără strălucirea florilor de aur și cu blănuri ieftine.
- Uniforma ostășească există în al doilea deceniu al secolului.

Costumul feminin

- Costumele doamnelor erau de o deosebită splendoare.
- Pe cap soția lui Vasile Lupu, Tudosca Doamna, era înfățișată pe broderia mormântului purtând peste părul strâns după moda apuseană, spaniolă, o **pălărie înaltă, cu calota brodată cu perle, împodobită cu egretă prinsă în agrafa cu pietre scumpe, iar la urechi cu două roze din aur sub care atârnau cerceii.**
- Pe trup avea o **bluză puțin vizibilă la gât, cu mâneci brodate, răsucite** (cu croiala păstrată și azi în costumul popular din Vrancea), apoi o **rochie din brocart cu flori, decoltată și un conteș cu mâneci foarte largi, din catifea cu flori, închis pe piept cu nasturi și cheotori lungi, întinse orizontal până la umeri.**
- Doamna era împodobită cu **multe bijuterii, șiraguri de perle și lanțuri foarte mari și lungi, răsucite în jurul trupului.**

- Contemporana ei din Țara Românească, doamna Elina a lui Matei Basarab, avea un costum asemănător, doar **la gât avea un guler încrețit, după moda spaniolă.**
- Spre deosebire de **Moldova**, unde reprezentantele protipendadei purtau în mod obișnuit **pălărie**, în Țara Românească aceasta era un privilegiu al doamnei, boieroaicele acoperindu-se, ca și femeile de rând cu un vâl.
- **Soțiile micilor boiernași de țară ca și orășencele purtau fote sau vâlnice încrețite**, asemănătoare celor rămase în portul popular.
- În picioare încălțămintele erau cele europene, cu toc mic.

Costume boierești

1-Caftanul de la Cozia

2-Caftanul de la Bistrița lui Neagoe Basarab

1.-2. Udvari szolgálatban álló kurtány és kapitánya a XVII. század közepén.

3.-4. Korszerű, kováslakatos török puskákkal felszerelt szemény gyalogosok a XVII. század második felében.

5. Vágtában nyilazó román lovas.

Costum popular orășenesc

Matei Basarab

- Doamna Tudosca
(soția lui Vasile Lupu)

- *Elina Basarab
(soția lui Matei Basarab)

Biserica Trei Ierarhi din Iași-stilul brâncovenesc

Palatul Mogoșoaia

Mănăstirea Horezu

